ROK IV

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

№ 2

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 STYCZNIA 1929 R.

O ZBLIŻENIE PRODUKCJI Z KONSUMCJĄ

Jako jeden z łatwych do urzeczywistnienia a skutecznych w wyniku środków ku aktywizacji naszego bilansu handlowego—wskazywana bywa często konieczność zbliżenia wytwórcy ze spożywcą, przemysłowca z kupcem. Nieraz już obserwowaliśmy szkodliwy gospodarczo import towarów, jakie są u nas wytwarzane, z jednej tylko przyczyny: nieświadomości konsumenta, a zwłaszcza handlarza, o istnieniu właściwej produkcji w kraju. Przyzwyczajenie do dawnych źródeł zakupu, ciążenie odśrodkowe w kierunku Wiednia czy Berlina — częstokroć nie były wykładnikiem złej woli kupującego, lecz poprostu funkcją nieświadomości z jednej strony i brakiem może dostatecznej popularyzacji wytwarzanych artykułów z drugiej. Nie mniej pospolite bywały wypadki, gdy drobne przystosowanie formy, opakowania czy gatunku do potrzeb rynku miejscowego decydować mogło o całkowitem wyparciu towaru zagranicznego i zastąpieniu go krajowym; nieuskutecznienie podobnych — mało dla producenta istotnych — zmian znów nie świadczyło o niechęci pójścia na rękę konsumentowi, lecz wynikało jedynie z niedostatecznej współpracy świata przemysłowego i kupieckiego.

Te wszystkie okoliczności skłoniły Związek Przemysłu Chemicznego do rzucenia na terenie najliczniejszych Izb Przemysłowo - Handlowych myśli zwołania konferencyj, których celem byłoby nawiązanie i utrwalenie bezpośredniej łączności między kupiectwem i przemysłem chemicznym.

Pierwsze takie zebranie, zorganizowane z inicjatywy Izby Przemysłowo-Handlowej w Katowicach, odbyło się dn. 24 listopada r. ub. i dało nadspodziewanie interesujące rezultaty. Okazało się mianowicie, że istotnie wiele artykułów chemicznych dlatego tylko Górny Śląsk sprowadza z zagranicy, przedewszystkiem z Niemiec, iż nie wie o istnieniu krajowej produkcji w tej dziedzinie; dotyczyło to np. wyższych alkoholi alifatycznych, kontaktowych sulfokwasów naftowych i wielu innych artykułów.

Niektóre zażalenia na jakość polskich wytworów polegały wręcz na głębokiem nieporozumieniu; skarżono się np., że przemysł polski nie może dostarczyć tak wysokoprocentowego towaru, jak niemiecki. Bliższe zbadanie sprawy wykazało, iż rzecz ma się wręcz przeciwnie, zaś przyczyna nieporozumienia tkwiła w pomieszaniu procentów wagowych i objętościowych, które porównywane były bez sprowadzenia ich uprzednio do wspólnego mianownika.

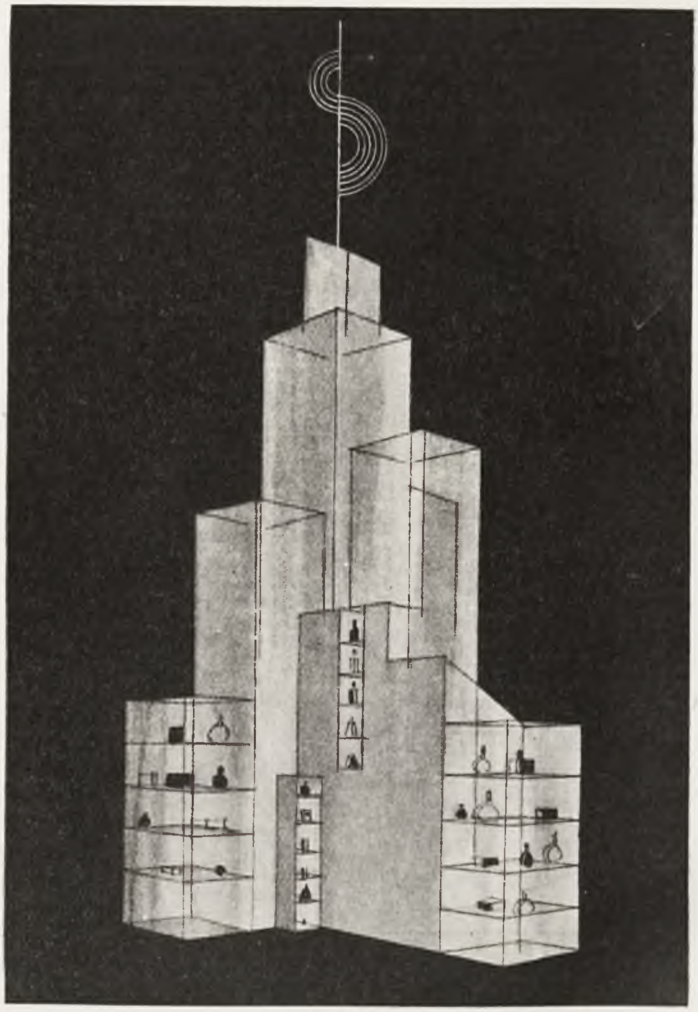
Podobnych nieporozumień było wiele; wszystkie one zostały całkowicie wyjaśnione tylko dzięki temu, że nastąpiło bezpośrednie zetknięcie obudwu stron. Możność wypowiedzenia utyskiwań i żalów wprost zainteresowanym stwarza szczególnie korzystne warunki dla wzajemnego porozumienia. Wprawdzie niektóre dezyderaty sfer kupieckich nie mogły znaleźć oddźwięku wśród producentów. Dotyczy to szczególniej warunków płatności, wysokości udzielanych rabatów i t. d. Nie są to jednak tematy, których rozważanie w szerokiem gronie prowadzi do uzgodnienia poglądów obu stron, gdyż wymagają one raczej poufnej rozmowy kupca z przemysłowcem. W każdym razie, wysłuchanie opinji sfer handlowych i w tej również dziedzinie — ułatwia orjentowanie się w bieżących konjunkturach, stanie rynku i t. p.

Doświadczenie zebrania w Katowicach było tak korzystne, że organizowanie podobnych konferencyj w innych środowiskach wydaje nam się nietylko ze wszech miar pożyteczne, lecz nawet niezbędne.

W najbliższym czasie odbędą się analogiczne zebrania Izb Przemysłowo-Handlowych, w Krakowie i we Lwowie, które niezawodnie dadzą również korzystne wyniki.

Z POWSZECHNEJ WYSTAWY KRAJOWEJ

Przedsiębiorstwa chemiczne, biorące udział w Powszechnej Wystawie Krajowej w Poznaniu, przywiązują wielkie znaczenie nietylko racjonalnemu i poglądowemu zespołowi eksponatów, lecz również wysoko pod względem artystycznym stojącej dekoracji zajętych stoisk. Zarząd Grupy Chemicznej posiada już większość właściwych projektów, które pozwalają już dzisiaj wnioskować, że ogólny poziom artystyczny wystawy chemicznej będzie stał wysoko. W jednym z numerów zeszłorocznych, reprodukowaliśmy projekt stoiska Sp. Akc. „Strem" (autorem jest arch. J. Ginsberg), obecnie zamieszczamy projekt jednego z dwu stoisk Sp. Akc. „Ludwik Spiess i Syn" (autorem jest — S. Norblin).

Firmy, które dotychczas nie zgłosiły projektów stoisk, kilkakrotnie już były wzywane przez Zarząd Grupy Chemicznej do przedstawienia właściwych planów i szkiców. Korzystamy z okazji, aby jeszcze raz przypomnieć wystawcom o tej sprawie i prosić ich o jaknajśpieszniejsze przysłanie materjałów, gdyż Zarząd Grupy musi przedstawić Komisji Artystycznej w Poznaniu uzgodnione projekty wszystkich stoisk — najpóźniej w początkach lutego r. b. Ponieważ uprzednio projekty muszą być zbadane przez Zarząd Grupy łącznie z doradcą artystycznym — przeto najpóźniejszym dopuszczalnym terminem jest dzień 20 stycznia r. b.

Zarząd Grupy zwraca uwagę, że projekty powinny być wykonane w 2-ch egzemplarzach z podaniem materjału, z jakiego proponuje się wykonanie stoiska, oraz oznaczeniem kolorów; konieczne jest też nadesłanie szkicu perspektywicznego.

KRONIKA

W dniach 18—20 grudnia r.b. odbyły się posiedzenia Państwowej Rady Kolejowej, na których, między innemi, Rada wypowiedziała się przeciwko wprowadzeniu w życie zrewidowanej taryfy kolejowej w najbliższym czasie. Rada wychodziła bowiem z założenia, że wobec osłabienia tempa życia gospodarczego, wprowadzenie podwyżki taryf kolejowych spowodować może zaostrzenie istniejących warunków gospodarczych.

Na posiedzeniu Komitetu Eksploatacyjnego omawiano sprawę opłat za dzierżawę prywatnych bocznic kolejowych, przytem Rada wypowiedziała się w kierunku obniżenia:

a) opłat za dzierżawę gruntów kolejowych,
b) opłat za dzierżawę nawierzchni,
c) opłat za utrzymanie bocznicy, zwrotnic,
d) opłat za dozór techniczny i obsługę bocznicy.

Znany tygodnik „Przegląd Techniczny" przystępuje do wydania specjalnego zeszytu, poświęconego postępom techniki i przemysłu polskiego za ostatnie dziesięciolecie. Część redakcyjna zawierać będzie szereg monografij, dotyczących polskiej wytwórczości, między innemi — artykuł omawiający działalność produkcji chemicznej. Z uwagi na specjalny charakter wydawnictwa — zasługuje ono na szczególne poparcie.

Min. Przemysłu i Handlu zwróciło się do Związku Przemysłu Chemicznego z prośbą o wskazanie liczb, dotyczących ładunków eksportowych do Danji, Szwecji i Norwegji, — jako materjału do opracowania taryfy związkowej do tych krajów, tranzytem przez Niemcy. W rachubę wchodzą towary idące stale i w większych ilościach. Właściwe dane prosimy uprzejmie nadsyłać do Związku.

Państwowy Instytut Eksportowy donosi, że organizowana w Belgradzie wystawa prób i wzorów polskiej wytwórczości pod nazwą „Bazar Polski" nie została dotychczas otwarta, mimo przekroczenia prekluzyjnego terminu i że wobec tego w stosunku do wspomnianej instytucji należy zachować rezerwę.

NA MARGINESIE

Poezja ludowa, bajki, przypowieści i przysłowia często zawierają w sobie głęboką radę życiową, przestrogę lub morał. Jedno z takich przysłów, zwłaszcza w Niemczech popularne, brzmi w wolnym przekładzie: „Wylewając z wanny wodę, wylano i dziecko".

Jakże znakomitą ilustracją takiego postepowania są ostatnie posunięcia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych! Tem fatalniejsze, że owemu przysłowionemu wylaniu uległo najukochańsze aktualnie dziecko Ministerstwa — bo dążenie ku czystości i higjenie. W słusznej trosce o polepszenie stanu higjenicznego naszych wsi, osad, miast i miasteczek — Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, propaguje szeroko konieczność powiększenia zużycia mydła, — równocześnie zaś... zakazuje jego sprzedaży w najgęściej u nas rozsianych placówkach handlu — sklepach spożywczych. Mydło jest bowiem „artykułem, wydzielającym specyficzną woń", która rzekomo szkodzi tak zdecydowanie artykułom spożywczym, że należy je za wszelką cenę odseparować od mydła.

Nietylko na prowincji, lecz nawet na peryferjach stołecznej Warszawy, znajduje się często jeden tylko sklep, sprzedający zarazem nici i kiełbasę, ołówki i mąkę; lecz mydła tam sprzedawać nie wolno, — kto chce się umyć, wykąpać, prać, niech szuka specjalnego magazynu. W małych osiedlach ludzkich, czy na krańcach miast nie powstaną odrębne sklepy, trudniące się tylko sprzedażą mydła, łącznie z innemi „specyficznie woniejącemi artykułami" — skoro jeden istniejący sklep zaspakajał dotychczas potrzeby mieszkańców. W podobnych więc ośrodkach stosowanie nowych przepisów równe jest całkowitemu zakazowi sprzedaży mydła.

I nie wiadomo, co w tem drakońskiem rozporządzeniu więcej podziwiać: czy troskę o losy drobnych „sklepikarzy" — aby na mydle nie robili interesów w stylu Zabłockiego, czy o zdrowie spożywców, co bodajby się nie myli, lecz jedli strawę, murem chińskim od „specyficznego zapachu" mydła odgrodzoną.

Wykwinty dwór Franciszka I, liczący parę setek głów, używał do całodziennej toalety aż jedną beczkę wody. Gdyby od owych czasów obowiązywały we Francji podobne przepisy o sprzedaży mydła — czystość jej mieszkańców byłaby zapewne jednakowa dziś i w XVI stuleciu. Czyż Polska XX wieku, ma iść śladami, pozostawionemi przed czterystu laty przez swą sojuszniczkę?

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 103 z dn. 29 grudnia 1928 ukazało się pod poz. 919 Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 20 grudnia 1928 w sprawie warunków dopuszczenia zagranicznych spółek akcyjnych oraz komandytowo akcyjnych do działalności na obszarze Rzeczypospolitej.

Rozporządzenie to reguluje warunki, jakim muszą odpowiadać zagraniczne przedsiębiorstwa akcyjne, dopuszczone do działalności na terenie Rzeczypospolitej oraz dokładnie wskazuje sposób prowadzenia tej działalności pod względem formalnym. Rozporządzenie weszło w życie dn. 1 stycznia 1929.

W Dz. Ust. Nr. 105 z dn. 31 grudnia 1928 ukazały się pod poz. 953, 956 i 958 Rozporządzenia z dn. 12 i 24 grudnia 1928 o ulgach celnych.

Rozporządzenia te wprowadzają ulgi celne: 90%-owe — przy przywozie nie wyrabianych w kraju elektrod do wyrobu karbidu, azotniaku i żelazokrzemu, obowiązujące do dn. 31 grudnia 1929; 80%-owe — przy przywozie kwasu siarkowego wszelkiej koncentracji, obowiązujące do odwołania; 80%-owe — przy przywozie niewyrabianych w kraju maszyn i aparatów oraz walczaków, obowiązujące do dn. 30 czerwca 1929.

W Dz. Ust. Nr. 105 z dn. 31 grudnia 1928 ukazało się pod poz. 959 Rozporządzenie z dn. 24 grudnia 1928 o dalszem zawieszeniu cła wywozowego na glicerynowe ługi pomydlane.

Rozporządzenie to zawiesza wspomniane cło wywozowe do dn. 30 czerwca 1929.

W Dz. Ust. Nr. 1 z dn. 8 stycznia 1929 ukazało się pod poz. 4 Rozporządzenie z dn. 21 grudnia 1928 w sprawie ulgi celnej na saletrę wapniową.

Rozporządzenie to zezwala na zwolnienie od cła — za pozw. Min Skarbu — saletry wapniowej, chociażby nawet zawierała ona azotan amonu, jednak w ilości nie wyższej niż 5%.

E C H A

Dn. 15 grudnia r. ub. odbyła się uroczystość jubileuszu 35-letniej pracy zawodowej p. Edwarda Stelińskiego, technicznego dyrektora Fabr. Chem. M. Leszczyński i S-ka, Sp. Akc. w Warszawie. Jubileusz ten zasługuje na szczególną uwagę, zwłaszcza w dzisiejszych okolicznościach, gdy długoletnia praca przemysłowa na jednem stanowisku spotykana jest coraz rzadziej.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	550 zł.
Alkohol metylowy techniczny	— „
„ „ czysty 99%	— „
Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1,68 „
Azotniak mielony za 1 kg % N_2	1,77 „
„ granulowany za 1 kg % N_2	1,97 „
Azotan amonowy	103.60 „
Benzen handlowy 90%	91 „
„ czysty	103 „
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	25 „
Chlorek cynku (ług 50%)	55 „
Chlorek wapna bielący	40 „
Chlorek wapna ($CaCl_2$)	20—22 „
Chloroform czysty	900 „
„ „pro narcosi"	1.900 „
Fenol czysty	275 „
Formalina 30%	260 „
Fosfory rachowskie surowe	3.50—4 „
Gliceryna farmaceutyczna 30 Bé	319 „
„ techniczna	200 „
Karbid	58—62 „
Karbolineum	45 „
Klej kostny	250 „
Klej skórny	400 „
Krezol	135 „
Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO_3	110 zł.
Kwas mrówkowy 85%	241 „
„ siarkowy 60° Bé	6,32 „
„ solny bez arsenu	— „
„ octowy techn. 30%	110 „
Mączka fosforytowa rachowska 16,5% P_2O_5	7,20—8,25 „
„ kostna odklejona 30% P_2O_5	20 „
Naftalen surowy prasowany	34,50 „
„ czysty w łuskach	65 „
Octan sodu	140 „
„ ołowiu	270 „
Oleina zwierzęca destylat	295 „
„ „ saponifikat	285 „
Oleum 20%	19,95 „
Pirydyna czysta za 1 kg.	12 „
Smoła preparowana	27,50 „
Siarczan amonu	43 „
Siarczek sodu 60/62%	66 „
Soda amonjakalna	25 „
„ kaustyczna	60 „
Sól glauberska kalcynowana niemielona	18 „
Stearyna	260 „
Superfosfat 16%	13,60—14.88 „
Toluen czysty	103 „

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdą rozumieją się wraz z opakowaniem

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
Sp. Akc. „PRZEMYSŁ CHEMICZNY W POLSCE", Zgierz, tel. Łódź 21-01 i Zgierz 19. Warszawa, tel. sprzedaż 108-09, informacje 204-49 i 56-99.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA" Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.
„PABJANICKIE TOWARZYSTWO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO", Pabjanice, tel. Łódź 21-86.

Błękity Millori i paryski:
Sp. Akc. „AZOT", Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapna bielący:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.
Sp. Akc. „AZOT", Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapna ($CaCl_2$):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Sp. Akc. „SATURNJA", Warszawa, Marszałkowska 138, tel. 78-40.

Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM" Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 160-80.

Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-49.

Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.
Zakłady „ELEKTRO" Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Makuchy odolejone — kokosowy, lniany i rzepakowy:
(jako pasza dla bydła). Sp. Akc. „J. D. POTOKA SYNOWIE" Będzin, tel. 90.

Novarsenobenzol:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Oleje kokosowy, lniany, rzepakowy i rycynowy:
(do celów technicznych i spożywczych) Sp. Akc. „J. D. POTOKA SYNOWIE" Będzin, tel. 90.

Phosphit:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Potaż żrący:
Sp. Akc. „AZOT", Jaworzno, tel. 12.

Słomka i włosie wiskozowe:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-49.

Smoła pierwszorzędowa:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Soda kaustyczna:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Stearyna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Śrut rycynowy:
(jako nawóz sztuczny). Sp. Akc. „J. D. POTOKA SYNOWIE", Będzin, tel. 90

Żelazocyjanki sodowy i potasowy:
Sp. Akc. „AZOT", Jaworzno, tel. 12.

Żelazokrzem 45% i 75%:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne. G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 14, telefon 410-14 Wychodzi 1-go i 15-go każdego miesiąca

Wydawca: w imieniu Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej — Dyrektor Związku, Inż. EDMUND TREPKA.

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI. Drukarnia „Rola" J. Buriana, Mazowiecka 11